

Production of Housing in Alpine Europe: Innovation, Conservation and Design with Natural Resources

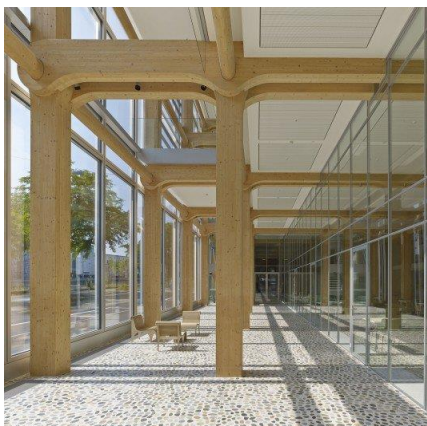
Poletna šola v sodelovanju Univerze na Primorskem in Oregon State University

avtorica: Dominika Klavž

V mesecu juniju smo se študentje Oregon State University, Univerze na Primorskem in Univerze v Mariboru odpravili na poletno šolo z naslovom *Production of Housing in Europe: Innovation, Conservation and Design with Natural Resources*. Vodili so jo: prof. dr. Eric Hansen (OSU, ZDA), izr.prof. dr. Chris Knowles (OSU, ZDA) in doc. dr. Andreja Kutnar (UP, SLO). Poletna šola se je odvijala v štirih srednjeevropskih državah: Švici, Italiji, Sloveniji in Avstriji. Šolo sta sofinancirala projekta W3B - Ali verjamemo lesu? in CaReWood (Kaskadna raba recikliranega lesa), ki ju sofinancira Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport v okviru ERA-NET+ projekta WoodWisdom-Net+.

Za udeležbo na poletni šoli se je bilo potrebo prijaviti do začetka marca. Poletna šola je ovrednotena s 6 ECTS kreditnimi točkami, zato sem si jo izbrala namesto enega izmed izbirnih predmetov na matični fakulteti. Pred poletno šolo sem se morala udeležiti videokonference s študenti iz OSU (Oregon State University) med samim potekom pa pisati dnevnik in oddati poročilo po končani šoli. Priznam, bila sem kar nekoliko začudena, da ni bilo večjega navala s strani slovenskih študentov, ampak zdi se mi, da je bila ključen razlog cena 1.500€ za kritje stroškov avtobusnega prevoza, nastanitev v hostlih, vstopnine, obroki itd. Ampak če pogledam nazaj, je bila ta izkušnja vredna vsakega centa.

Švica

Slika 1 Tamedia Office Building. Foto: tamedia.

lahko pojavijo težave pri gradnji z lesom.

Pot nas je nato vodila proti jugu skozi veliko tunelov in galerij na Splügen Pass po poti Viamala, kar pomeni slaba pot. Po stezici smo se napotili proti visečemu lesenemu mostu Traversiner Steg (Slika 2), ki visi okrog 70 metrov nad ozko sotesko, dolg pa je 56 metrov. Ta most je nadomestil star most, ki se je zrušil leta 2005. Izdelan je bil leta 2007 iz

Iz Kopra smo se 16. 6. 2015 sredi noči odpravili proti Zürichu, ker so nas čakali ameriški študentje. Vožnja je trajala skoraj 10 ur in nas dodobra namučila, vendar nas je vznemirjenje po odkrivanju novih znanj in spoznavanju novih ljudi držalo pokonci in nam dajalo energijo. Potem, ko smo jih pobrali na letališču, smo se odpeljali do hostla na obrobju Zürichu in tam imeli kosilo. Nato smo se odpravili v center mesta, kjer nam je naš švicarski vodič Robert Widmann predstavil prvo leseno petnadstropno stavbo v Zürichu. Arhitekt stavbe, v kateri je sedaj Tamedia, ena največjih medijskih hiš v Švici, je Shigeru Ban. Veličastni stebri, dovršena perfekcija gradnje in lepe oblike vsekakor pustijo vtis. Čeprav sama po poklicu nisem lesarka ali gradbenica, sem po Robertovi razlagi razumela zakaj je potrebna takšna natančnost, da je veliko segmentov skritih in kje se

neimpregniranega borovega in macesnovega lesa. Projektirali so ga Conzett, Bronzini in Gartman AG iz Chura.

Nato smo se odpravili po potki nazaj in šli do naslednjega mostu, ki je bil za razliko od prejšnjega betonski, projektirali so ga isti projektanti, zgrajen pa je bil leta 1999. Prečkali smo kratek lesen most in se proti toku reke podali do zelenega mesta. Most visi nad zeleno alpsko rečico in je dolg 40 metrov, namenjen le pešcem. Tu smo imeli kosilo iz nahrbtnika in uživali ob šumenju reke. Vmes pa je padla ideja, da bi si šli ogledat pokrit most Sevelen-Vaduz (Slika 3) na mejo med Švico in Lihtenštajnom. Seveda smo bili navdušeni nad idejo, saj se nam še ni mudilo domov. Most je zadnji v seriji pokritih mostov na reki Ren. Star je prek 100 let in je bil pred kratkim renoviran, zato ima pametni osvetljevalni sistem. Dolg je okrog 135 metrov in je namenjen pešcem ter kolesarjem, avtomobilom pa je prehod prepovedan.

Slika 3 Pokrit most Sevelen-Vaduz. Foto: Peter Schädler.

Ker je bila Švica nekako v znamenju pokritih mostov, smo si ogledali še dva mostova. Oba sta zgrajena čez reko Thur, eden pred okoli 200 leti, drugi pa je star okrog 20 let. Starejši izmed mostov, Andelfingen, je bil leta 1950 renoviran. Dolg je 72 metrov in ima del namenjen le pešcem, po ostalem delu mosta pa izmenično poteka promet.

Mlajši izmed mostov, Altemer, je bil zgrajen 1992 in je odprt za motorni promet. Dolg je 108 metrov in je tako najdaljša lesena vezana konstrukcija v Švici. Zanj so porabili 450 kubičnih metrov lesa, večino so dobili iz okolice.

Robert nas je peljal na ETH-Swiss Federal Institute for Technology in Zürich. Tu so nam trije doktorski študentje predstavili svoje delo. Prva je bila Claude, ki nam je povedala nekaj več o leseni stavbi poleg laboratorijev in delavnic (Slika 4). V njej se bodo po opravljenih testiranjih nahajale pisarne. Zgrajena je iz jesenovega lesa in bukovine, masa konstrukcije v vsakem nadstropju pa z višino pada, da ne bi bilo spodnje nadstropje preveč obremenjeno. Okvir je sestavljen iz jesenovih stebrov, ki se povezujejo kot lego kocke. Preden se

bodo ljudje vselili v pisarne, bodo izvedli teste s tresenjem, simulacijo hoje v stavbi in merili vse mogoče tresljaje in signale, da bi bila stavba kar se da varna v primeru potresa. V eni od pisarn so izdelali prototip solarne fasade, s katero bi pridobivali električno energijo, prostor pred katerim se fasada nahaja, pa bi imel senčilni sistem. Zdi se tako logično, vendar se poraja vprašanje kaj bi se

Slika 4 Claude nam predstavi strukturo stavbe. Foto: Mike Burnard.

zgodilo v naši domovini, če bi kdo želel postaviti nekaj takšnega. Svoje delo sta nam predstavila še dva študenta, eden je delal

meritve na CLT bukovini, drugi pa nam je pokazal kako izmeriti tenzijsko trdnost v bukovem lesu.

V prostem času smo si ogledali mesto Zürich, poskusili švicarsko pivo, čokolado in druge dobrote. Oblačno vreme nam je kazilo pogled na gore in na žalost nismo doživeli Švice kot alpskega bisera, kot bi jo lahko sicer. Vseeno smo občudovali urejenost mest, natančnost in točnost, ki sta švicarski vrlini. Imeli pa smo tudi priložnost občudovati najširše slapove v Evropi - slapove reke Ren (Slika 5). Bili so veličastni, hiter tok vode in njeno silovito bučanje pa sta jasno opozarjala kdo je mogočnejši - narava ali človek.

Slika 5 Slapovi Rena. Foto: Dominika Klavž.

Napočil je zadnji dan v tej pregrešno dragi, a slikovito lepi državi. Opaziti je, da sta gonilna sila denar in čas, spremljata pa ju natančnost in poštenost. Zdi se, da Slovenija ni daleč od Švice, le en majhen »klik« bi se moral zgoditi v naših glavah, da bi se začeli spoštovati in držati skupaj. Pot nas je tega dne peljala proti jugu, proti Italiji. Najprej smo se ustavili v mestecu Küssnacht, kjer smo si ogledali proizvodnjo križno lepljenega lesa (CLT-cross laminated timber) v podjetju Schillinger Holz AG (Slika 6). Podjetje obstaja že okrog 125 let in ima 180 zaposlenih. Zanima jih predvsem bolj nenavaden trg - izvažajo v Azijo, Francijo, Veliko Britanijo in delajo zgolj ter samo po naročilu, torej nimajo standardne proizvodnje. Les dobijo predvsem iz Švice, nekaj pa je nemškega in francoskega. S proizvodnjo CLT so pričeli pred 15 leti. Ogleдали smo si potek celotne proizvodnje, od razlaganja hlodovine, razreza hlodov, sortiranja po velikosti, lepljenja elementov do končnega produkta pripravljenega za odvoz. Najbolj všeč mi je bilo, da stroji niso povsem zamenjali delavcev, torej je delavec še vedno ključnega pomena v proizvodnji.

Slika 6 Schillinger Holz AG. Foto: Dominika Klavž.

Slika 7 Kapellbrücke v Luzernu. Foto: Mike Burnard.

Všeč so mi bili tudi red, disciplina, organiziranost in timsko delo.

Polni pozitivnih vtisov smo se nato odpeljali proti Luzernu, kjer smo si pogledali še zadnji most. Gre za Kapellbrücke (Slika 7), ki je bil postavljen leta 1333. Pred nekaj več kot dvajsetimi leti je skoraj popolnoma zgorel, zato je zdajšnji most skoraj popolnoma nov. Dolg je 275 metrov in je namenjen le pešcem. V Luzernu smo

se poslovili od našega švicarskega vodiča Roberta in se mu zahvalili za strokovno vodenje. Imeli smo nekaj prostega časa za kosilo in ogled mesta. Povzpeli smo se na srednjeveško mestno obzidje in občudovali razgled. Nakupili smo še zadnje spominke in se odpravili proti Milanu, prestolnici mode.

Italija

Tu nas je najprej čakal EXPO (Slika 8), torej svetovna razstava. Je množična prireditev, kjer se široki javnosti predstavijo dosežki človeštva. Razstave se med seboj razlikujejo po tematikah in se odvijajo v večjih mestih po vsem svetu. Organizira jih Mednarodni urad za razstave (BIE), katerega članica je od leta 2004 tudi Slovenija. Večje razstave, kot je EXPO, se organizirajo vsakih pet let in trajajo do pol leta. Letošnji se odvija v Milanu in traja od 1. maja do 31. oktobra. Sama si nisem niti predstavljala

kako velik dogodek je to. Bila sem popolnoma prevzeta, od vseh vidnih paviljonov pa mi je bil najbolj všeč slovenski (Slika spodaj). Oblika paviljona je trikotna, kar ponazarja gore, zgrajen pa je iz naravnih materialov, lesa in stekla. Okrog paviljona so predstavljene alpska, panonska, primorska in kraška regija z značilnim rastjem. V paviljonu so nam predstavili pomembne novejšje izume, od Akrapoviča do PipiStrela. Ogledali smo si lahko slovenski med, v rokah začutili slovensko sol in se z inovativnimi očali podali od morja do gora. Pika na i pa je bila

ponudba slovenske tradicionalne hrane. Včasih moraš v tujo državo, da vidiš kakšne lepote imaš doma, kako bogato kulturo, zgodovino in kulinariko. V slovenskem in malezijskem paviljonu smo imeli voden ogled, ostalo pa je bilo odvisno od nas.

Časa, da bi si pogledali vse ni bilo, zato smo izbirali paviljone s kratko vstopno vrsto. Vse je bilo zelo zanimivo, stavbe so bile neverjetne in vsak je želel privabiti kar največ obiskovalcev. Po osrednjem prostoru na prizorišču so ta dan spekli največjo pico na svetu, ki je bila dolga 1,5 km. Izborili smo si košček, vendar tokrat kvaliteta in kvantiteta nista bili z roko v roki.

Slika 8 Expo Milano 2015. Foto: EXPO official website.

Milano je bil poln turistov, zato pa tudi zvitih prodajalcev razne šare, ki neprestano iščejo priložnosti, da ti prodajo kakšno neuporabno stvar in dobijo kakšen evro. Glavni trg, kjer se nahaja veličastna katedrala »Duomo di Milano« pa je vreden ogleda. V nedeljo, na prost dan, smo se odpravili s kolesi do gradu, namakali noge v fontani in počivali v kavarni na glavne trgu. Neverjetno koliko ljudi je lahko na enem mestu, gnetlo se je ogromno turistov. In zdi se, da Italijani mislijo, da ves svet razume italijansko in če nisi vztrajen, se v angleščini ne moreš kaj dogovoriti. Naslednji dan nas je čakala Slovenija in vsi smo komaj čakali, da zapustimo to natrpno mesto.

Slika 9 Casa Vuki. Foto: FeWo-direkt.

Slovenija

Napočil je sedmi dan poletne šole in odhod proti Sloveniji. Vožnja iz Milana proti Kopru je trajala dobrih pet ur, a v dobri in zanimivi družbi vse hitro mine. Prispeli smo in si vsi nekako oddahnili. Nižje cene, prijazni ljudje, dobra hrana in lepo vreme, kaj bi si človek še lahko boljšega želel? Po kosilu v eni izmed koprskih picerij smo se odpravili v Luko Koper. Tam so nam predstavili delovanje Luke, pokazali kratek filmček in nas z

avtobusom popeljali skozi Luko. Američani so bili navdušeni nad njenim delovanjem in njihovo težnjo po zmanjševanju onesnaževanja okolja na vseh ravneh. Priznam, veliko stvari tudi sama nisem vedela. Luka Koper je v lanskem letu dobila nagrado ESPO za okoljsko najbolj prijazno in družbeno odgovorno pristanišče v Evropi. Trudijo se zmanjševati onesnaževanje s hrupom, zato merijo jakost hrupa na različnih območjih okrog Luke ter v mestu in okolici Kopra. Morje večkrat dnevno pregledajo, očistijo in tako zagotavljajo čist življenjski prostor za morske živali. Največ težav do sedaj so imeli s premogovim prahom. Več let so razvijali rešitve in prišli do nje. Velike kupe premoga prekrijejo z zmesjo odpadnega papirja in vode. Na površju se naredi bela skorjica, ki preprečuje dvigovanje prahu, ker pa je gorljiva, ne predstavlja nobene ovire pri kurjenju premoga. Za preprečitev širjenja prahu uporabljajo tudi zaščitne ograje. Pri vseh teh projektih tesno sodelujejo z Univerzo na Primorskem (Inštitutom Andrej Marušič), kar je odlično.

K sreči je bilo vreme tega dne sončno, da smo se lahko za kratek čas namočili v Jadranskem morju. Prvi dve noči v Sloveniji smo prespali v Dragonji, v obnovljeni primorski hiši z imenom Casa Vuki (Slika 9). Nahaja se na hribčku sredi polj. Hiša naj bi bila postavljena leta 1851, nekaj let nazaj pa je bila popolnoma renovirana v tradicionalnem rustikalnem slogu, s kombinacijo kamna in lesa. Mislim, da je bil to naš najljubši kotiček na vsem potovanju, tih, odmaknjen kraj in lahko smo se posvetili drug drugemu. Oba večera smo morali sami pripraviti večerjo in mislim, da so se profesorji odlično odločili, da nam dajo to nalogo. Razdeljeni smo bili v dve skupini in dali smo vse od sebe in se zelo potrudili. Prvi večer se nam je na večerji pridružila dr. Manja Kitek Kuzman, profesorica na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, drugi večer pa sta na večerjo prišla arhitekta in lastnika Case Vuki. Kot se spodobi, smo Američanom predstavili zgodovino Slovenije, slovensko kulturo in navade, jim dali poskusiti nekaj slovenskih vin in jih naučili plesati polko in valček. V zameno smo se naučili ameriški country in albanski tradicionalni ples, ker je bila ena izmed študentk iz Albanije. Plesne vaje so potekale pozno v noč in nič čudnega, da smo bili zjutraj kar precej utrujeni. Zjutraj pa nas je čakal tradicionalni slovenski zajtrk in tako smo si nabrali moči za nadaljnje raziskovanje naše lepe dežele.

Slika 10 Thelasso Spa Lepa Vida. Foto: Mike Burnard.

Drugi dan potovanja po slovenski obali smo si najprej šli ogledati Thelasso Spa Lepa Vida v osrčju Krajinskega parka Sečoveljskih solin (Slika 10). Arhitekta projekta sta lastnika Case Vuki. Vse hiške, ležalniki, masažne mize in potke so izdelane iz macesnovega lesa, kontrast sivkasti barvi pa dajejo svetlo modri bazeni s slano vodo. Priznam, prej nisem vedela za Spa Lepa Vida in navdušena sem nad ambientom in ponudbo. Dobro se mi zdi, da se nahaja sredi solin, ker si lahko gostje med potjo do razvajanja ogledajo muzej pridelovanja soli v Sečovljah.

Slika 11 Skupinska slika pred Univerzo na Primorskem. Foto: Mike Burnard.

Po ogledu muzeja smo lahko raziskovali mesto Piran in imeli čas za kosilo. Edina smola tega dne je bil veter, ki je res močno pihal. Kasneje je prinesel še dež, a to nas ni zmotilo. Ogledali smo si glavne prostore Univerze na Primorskem (Slika 11), ki so nam jo kasneje tudi predstavili. Predstavljen nam je bil tudi Inštitut Andrej Marušič in njegovo delovanje in povezovanje z Univerzo. Dobila sem občutek, da se na Primorski Univerzi zelo trudijo pridobiti študente, dobre projekte in sredstva zanje, zelo so zagnani in všeč mi je, ker so odprti za nove ideje in raziskovanja na vseh področjih. Glede na to, da Univerza na Primorskem obstaja »le« 12 let, mislim, da se lahko kosa z ostalima javnima univerzama v Sloveniji.

Raziskovanje slovenske obale se je zaključilo in deveti dan smo se odpravili proti notranjosti Slovenije. Naša prva postojanka je bila tovarna energetska varčnih hiš, oken in vrat skupine Jelovica (Slika 12). Podjetje obstaja že več kot sto let in predvsem v zadnjih desetih letih vsako leto pobirajo nagrade za inovativnost, energetska varčnost, izboljšujejo standarde, pridobivajo nove in strožje certifikate in tako dokazujejo visoko kakovost. Sprehodili smo se skozi proizvodno halo in si ogledali kako poteka proizvodnja energetske varčne hiše od meritev,

Slika 12 Pred tovarno Jelovica. Foto: Mike Burnard.

zasnove ogrodja, izoliranja sten, do vgradnje oken in končnega izdelka. Končane stene tako samo še sestavijo in hiša je končana. V Jelovici se ukvarjajo tudi z inovativnimi projekti kot so glamping hišice, aktivne in vitalne hiše. Les za svoje izdelke kupujejo od Avstrijcev, ker v Sloveniji ni dovolj velikega ponudnika rezanega lesa, ki bi zagotovil dovolj lesa za njihove potrebe. To dejstvo se mi zdi nekako zaskrbljujoče in žalostno, glede na to, da smo tretja država v Evropi po odstotku gozdov glede na lastno površino. Mar res nismo sposobni zagnati in vzdrževati vsaj ene velike žage, ki bi odkupovala slovensko hlodovino, jo plačala po pošteni ceni in

potem prodala slovenskim potrošnikom? Preteklost je dokaz, da smo sposobni voditi lastno lesno industrijo, vendar je večinoma v ospredju lastna korist in ne delovanje v javno dobro, kar nas je najverjetneje tudi pripeljalo v ta položaj.

Pot nas je nato vodila v Preddvor, kjer se nahaja prvi slovenski pasivni bio vrtec, zgrajen leta 2012 (Slika 13) in gre za produkt Jelovice. Izraz pasivna hiša se nanaša na stroge, prostovoljne, standarde pasivne hiše za energetska učinkovitost stavb, cilj je zmanjšati svoj ekološki odtis. Posledica je

izjemno majhna poraba energije, saj pasivna hiša potrebuje malo energije za ogrevanje ali hlajenje. Zračenje prostorov poteka samodejno in svež ter odpadni zrak se med seboj ne mešata. Za pasivno gradnjo je potrebno upoštevati določene predpise in omejitve, strošek gradnje morda res ni manjši kot pri klasični gradnji, se pa izplača na dolgi rok. Vrtec v Preddvoru ima dve nadstropji, v kletni etaži se nahajajo igralnice, v pritličju pa kuhinja, pisarne in strojnica. Pri gradnji je bil uporabljen lokalni macesnov les. Stavba je dobro toplotno izolirana z lesom in mavčno-vlaknenimi ploščami, ki zagotavljajo 90-minutno požarno varnost. Dobro je poskrbljeno tudi za zvočno izolacijo. Za ogrevanje je uporabljena energija, ki jo proizvaja kotlarna na lesno biomaso, ki jo kupujejo od lokalnih kmetov. Za proizvodnjo lastne energije pa je vrtec opremljen še z solarnimi celicami.

Slika 13 Pasivni vrtec v Preddvoru. Foto: sejemdom.si

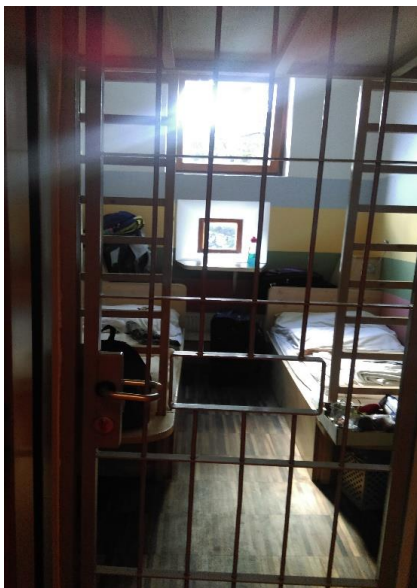

Slika 14 Hišice na drevesih v Garden Villageu. Foto: Mike Burnard.

Garden Village Bled (Slika 14) je ena izmed destinacij, ki bodo v bodoče gotovo privabile še več turistov. Nahaja se v bližini blejskega jezera, malenkost odmaknjeno od cestnega vrveža. Gre za sistem glamuroznih šotorov, hišic na drevesih in šotorov na pomolih ob rečici. Vse je zgrajeno iz neimpregniranega macesnovega lesa, kupljenega v sosednji Avstriji. Blizu restavracije se nahaja tudi vrt iz katerega lahko gostje pobirajo pridelke in jih uživajo med bivanjem v Garden Villageu. Ta je svoja vrata odprl v lanskem letu in prvo leto je bila večina gostov iz Slovenije, letos pa se je trend obrnil. Po prebiranju forumov in člankov na internetu in v časopisih se zdi,

da so mnenja glede Garden Villagea deljena. Nekateri so nad idejo navdušeni, drugi pa pravijo, da ima Bled drugačno arhitekturo in da morda čez nekaj let moderni glamping ne bo več »in«. Ne glede na vse, menim, da je treba podpirati takšne projekte ali pa zagotoviti sredstva za obnovo in zagon že obstoječih objektov na Bledu, da nam bodo v ponos in ne v sramoto.

Američanom smo želeli predstaviti tradicionalno slovensko kulinariko, zato smo jih peljali v gostilno Ančka v Šenčur na ješprenj in na našo posebnost-štruklje. V gostilni Ančka so znani po štrukljih in dobili smo tri različne okuse-skutne, orehove in čokoladne. Nekateri so bili navdušeni, drugi manj, a to je pričakovano, saj se naša in ameriška kultura kar precej razlikujeta. Mislim da jih je bolj navdušilo »nedeljsko« kosilo v Kranjski Gori, kjer smo kosili na dan državnosti. Goveja juha, solata, meso s prilogo in sladica - odlično. Dan državnosti smo preživeli na Bledu, kjer smo lahko počeli kar nam je srce poželelo.

Slika 15 Soba v hostlu Celica. Foto: Dominika Klavž.

Dve noči smo bili nato nastanjeni v hostlu Celica na Metelkovi v Ljubljani (Slika 15). Hostel je urejen kot zapor (kar je stavba nekoč tudi bila) in vsaka soba je unikatno opremljena, vse v zaporniškem stilu. Od hostla do centra je dobrih 15 minut hoje, zato ni bilo prenaporno hoditi do tja. Sicer pa smo po desetih dneh neprestane hoje in ogledov že navadili mišice na naporen tempo. Na dan, ko smo zapustili Ljubljano, smo se še sprehodili na Ljubljanski grad in kosili na odprti kuhinji, ki se dogaja vsak petek blizu Tromostovja v centru Ljubljane. Dogodek se mi zdi zanimiv in privlačen tako za domačine kot turiste.

Slika 16 Mladinski hostel Punkl na Ravnah. Foto: Mike Burnard.

Preden smo zapustili Slovenijo, smo eno noč prespali v hostlu Punkl na Ravnah na Koroškem (Slika 16). Je prvi slovenski mladinski hotel, ki je zasnovan kot arhitekturno samosvoja nizkoenergijska lesena gradnja v skladu naravnimi in bioklimatskimi danostmi okolice. V celoti je zgrajen iz lesa in nudi nastanitve preko celega leta za 48 gostov. Ko vstopiš v leseno zgradbo, je občutek čisto drugačen, zrak je mehkejši, bolj topel in nasičen z vonjem po lesu. Iz hostla smo se odpravili na kratek voden ogled po Ravnah, kjer smo videli tudi razstavo 5+5 LES/HOLZ. Gre za predstavitev javnih in zasebnih lesenih objektov na Koroškem, tako na slovenski in avstrijski strani meje. Namen razstave je ljudem približati sodobno gradnjo v lesu ter predstaviti in izpostaviti kvalitetno arhitekturo obeh strani meje. Po večerji pa smo odšli na košarko in odbojko na mivki. Športanje s profesorji je bilo zabavno in sproščujoče, zato nam je bilo žal, da nismo že prej imeli takšne možnosti.

Avstrija

Bližal se je konec našega popotovanja in v soboto smo se odpravili še v zadnjo državo, v Avstrijo.

Slika 17 Pyramidenkogel blizu Vrbskega jezera. Foto: Mike Burnard.

Kmalu za mejo, v mestu Celovec ob Vrbskem jezeru, so leta 2013 za javnost odprli Pyramidenkogel (Slika 17). Gre za lesen (lepljen les) in kovinski stolp, visok 100 metrov, ki se nahaja na nadmorski višini 852 metrov. Razgled z vrha je veličasten in zahvaljujoč lepemu vremenu smo lahko občudovali celo najvišjo slovensko goro, Triglav. Ko si na vrhu, lahko čutiš, kako se stolp maje ko zapiha veter. Na vrh smo se podali peš, navzdol pa smo se spustili po toboganu, kar je bila prav posrečena izkušnja. Za adrenalinske navdušence pa je možnost zip-linea iz desetega nadstropja stolpa.

Po kosilu v Rider's gostilni v Beljaku, smo se odpravili proti našemu zadnjemu hostlu, v Salzburg. Ker je bila naslednji dan nedelja in prost dan, smo zvečer odšli v mesto. Po nekaj neuspešnih poskusih

Slika 18 Biertgarten v Salzburgu. Foto: Tripadvisor.

iskanja dobrega nočnega bara, smo našli irski pub Murphy's Law, ki je tudi na seznamu stvari, ki jih moraš videti/narediti v Salzburgu. Utrujenost je proti koncu naraščala in v nedeljo se je bilo treba spočiti. Popoldne smo se v vročini podali proti gradu. Žal so nas visoke cene vstopnin odvrnile od ogleda, navsezadnje pa, saj je skoraj vsak grad zgrajen po istem principu. Namesto tega smo se odločili, da gremo obiskat Biergarten (Slika 18). Tam smo preživeli popoldne, v senci, z dobrim pivom, dobro hrano in družbo.

Naslednji dan smo imeli na seznamu še zadnji ogled, Kuchl Fachhochschule Salzburg (Slika 19). Po kratki predstavitvi Salzburga in šole, smo imeli voden ogled po laboratorijih, raziskovalnih kabinetih, delavnicah in prostorih za sprostitev. Ko študent oziroma dijak zaključi šolanje na tej ustanovi, je sposoben zagnati lastno podjetje. Naučiš se namreč vsega - od vzdrževanja strojev, brušenja žag, vzdrževanja reda do čistoče v delavnici in nenazadnje strokovno obdelovati les v zelene izdelke. Vse stavbe v kampusu so vsaj delno narejene iz lesa, glavna pa je pasivna. Šolo obdajajo ravnine nad katerimi se dvigajo gore.

Slika 19 Delavnice v Kuchl Fachhochschule. Foto: Mike Burnard.

Bil je naš zadnji večer skupaj in nekako nam je bilo težko, saj smo po dveh tednih postali prijatelji, čeprav smo najprej bili tuji drug drugemu. Na večerji smo si izrekli zahvale, izpostavili dobre stvari na potovanju, kaj nam morda ni bilo najbolj všeč in kaj predlagamo v bodoče.

Začeti potovanje s popolnimi tujci, ki imajo drugačno kulturo in navade, je včasih težko. Na koncu pa smo se razšli kot prijatelji, ki bomo, upam, ostali v stiku. Naša poletna šola se je pričela v strokovni in natančni Švici, šla skozi obljudeni Milano in nadaljevala v čudoviti Sloveniji, ki nas je vse presenetila, tako na področju teme poletne šole kot s svojo lepoto. Zaključili smo pri naših severnih sosedih, ki nam bi včasih morali biti za zgled. Glede na to, da nisem strokovno izobražena o lesu, sem pridobila veliko novega znanja in postala lesna navdušenka. Spoznala sem neverjetne ljudi, s katerimi sem postala prijateljica. Ta dva tedna sta bila zame neverjetna. In cilj je dosežen.

Slika 20 Foto: Mike Burnard.